

NÁZEV MATERIÁLU	Připomínky Svazu průmyslu a dopravy České republiky k návrhu zákona ze dne 6. 6. 2023, kterým se mění zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů
Č. J.	50/2023
DATUM ZPRACOVÁNÍ	27. 6. 2023
KONTAKTNÍ OSOBA	Zuzana Sádlová
TELEFON	225 279 204
E-MAIL	zsadlova@spcr.cz

Svaz průmyslu a dopravy ČR (SP ČR) níže uvádí své připomínky k návrhu zákona ze dne 6. června 2023, kterým se mění zákon č. 383/2012 Sb., o podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, ve znění pozdějších předpisů.

OBECNÉ PŘIPOMÍNKY

1. Ke kompenzacím nepřímých nákladů pro podniky

Návrhy změn v zákoně tak, jak jsou koncipovány, zcela zásadně **zvyšují nejistotu získání kompenzací nepřímých nákladů pro podniky**. Pokud by byl zákon přijat v navrženém znění, hrozí další snížení konkurenceschopnosti subjektů ve způsobilých odvětvích ať vůči zemím mimo EU, ale i vůči zemím v rámci EU vzhledem k tomu, že systém kompenzací nepřímých nákladů je využíván takřka ve všech průmyslových členských státech Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o fungování evropského trhu s uhlíkem v roce 2021, strana 18).

V případě kompenzací se jedná o nástroj Evropské unie, který má bránit úniku uhlíku z EU a napomáhat udržení konkurenceschopnosti odvětví. Pokud by došlo k ukončení nebo redukci poskytování kompenzací v ČR, byla by řada místních výrobců způsobilých pro kompenzace nejen významně méně konkurenceschopná, ale došlo by i k faktickému ohrožení jejího rentabilního provozování. To vše v době, kdy průmysl potřebuje masivně investovat do dekarbonizace a dalších environmentálních opatření v souvislosti se Zelenou dohodou. Tato eventualita **by přinesla nejen navýšení emisí z dopravy souvisejícím s dovozem do ČR, ale i ohrožení navazujících výrobců (resp. zaměstnanosti), růstu cen a snížení dostupnosti některých produktů, které jsou navíc často klíčové i pro chod prvků kritické infrastruktury ČR či pro dekarbonizaci**. Blíže ke kompenzacím viz konkrétní připomínky.

KONKRÉTNÍ PŘIPOMÍNKY

2. K § 2 definici zařízení (bod 4)

Požadujeme ponechat stávající definici „zařízení“ (vymazat v čl. I novelizační bod č. 4).

Odůvodnění:

Máme za to, že úprava definice „zařízení“ dle návrhu MŽP neodráží znění čl. 3 písm. e) směrnice 2003/87/ES a odporuje judikatuře ESD – viz např. rozsudek ve věci C-617/19 z 21. dubna 2021. Tento článek navíc nebyl v rámci revize směrnice 2003/87/ES nijak změněn. Pokud předkladatel transponuje revizi směrnice 2003/87/ES, není důvod do této definice zasahovat. Změna navíc povede k retroaktivním změnám v povoleních dle zákona č. 383/2012 Sb. u stávajících zařízení, což je s ohledem na transparentnost a předvídatelnost legislativního prostředí nepřijatelné.

Odkazujeme také např. na § 2 písm. i) (bod 7 návrhu): promítnutí nové definice zařízení do této části zákona by znamenalo, že za podstatnou změnu provozu zařízení je možné považovat pouze situace, kdy dojde např. k významným změnám nebo ukončení provozu zařízení jako celku, například celé průmyslové firmy. Záhodná je tedy v tomto ohledu jasná a jednotná textace umožňující předvídatelnou interpretaci vylučující spory.

Tato připomínka je zásadní.

3. K § 2 Základní pojmy

Mezi definice žádáme doplnit pojem „účastník systému obchodování“.

U §2, písm. a) žádáme vyjasnit pojem „*technická nebo funkční spojitost*“.

§2, písm. o) žádáme doplnit v následujícím znění: „povolenkou jiná majetková hodnota odpovídající právu provozovatele zařízení, ~~nebo~~ provozovatele letadla **nebo provozovatele námořního plavidla** vypustit do ovzduší ekvivalent tuny oxidu uhličitého,“

Odůvodnění:

Pojem *účastník systému obchodování* je v textu uveden vícekrát a není postaveno najisto, co přesně znamená.

Do definice povolenky je nutno zahrnout i námořní dopravu.

Tato připomínka je zásadní.

4. K § 2 písm. i) (bod 7 návrhu)

Nesouhlasíme se zařazením pojmů „přerušeni provozu“ a „obnovení po předchozím přerušeni provozu“ pod definici podstatné změny v provozu a požadujeme jejich odstranění. Jako minimum je nutné jasně definovat, k jakému časovému horizontu „přerušeni provozu“ odkazuje.

Požadujeme tedy upravit znění alespoň takto:

„7. V § 2 písm. i) se slova „částečné ukončení nebo ukončení provozu nebo částečné obnovení provozu po jeho předchozím ukončení nebo částečném ukončení podle předpisu Evropské unie6)“ nahrazují slovy „přerušeni **provozu trvajícím alespoň tři měsíce** nebo ukončení provozu nebo jeho obnovení po předchozím přerušeni **trvajícím alespoň tři měsíce** nebo jakákoliv změna podstatně ovlivňující způsob monitorování a vykazování emisí či předpokládané množství vypuštěných emisí“.

Poznámka pod čarou č. 6) se zrušuje, a to včetně odkazů na poznámku pod čarou.“

Odůvodnění:

Samotné přerušení provozu lze posuzovat v situacích, jež vystihuje poslední část definice: „jakákoliv změna podstatně ovlivňující způsob monitorování a vykazování emisí či předpokládané množství vypuštěných emisí“. Navrhované znění první části věty by ale mohlo znamenat, že provozovatelé mají povinnost jako podstatnou změnu v provozu ohlašovat např. odstavení zařízení za účelem menších či středních oprav, které často trvají jednotky týdnů a nemají významný dopad, resp. nevyžadují změnu způsobu monitorování a vykazování emisí či významně neovlivní předpokládané množství vypuštěných emisí.

Vzhledem k tomu, že podstatná změna v provozu zařízení je dle § 4 odst. 2. písm. (a) považována za podnět ke změně nebo zrušení povolení ze strany MŽP, mělo by být v zájmu všech stran vyhnout se administrativní zátěži spojené s tímto úkonem, pokud je význam, resp. dopad přerušení provozu marginální. Snížení administrativní zátěže je výslovným cílem implementace revidované směrnice (viz strana 32, v RIA).

Tato připomínka je zásadní.

5. K § 3 Povolení a náležitosti žádosti o povolení (bod 11)

Požadujeme ponechat stávající znění odstavce 5 (vymazat v čl. I novelizační bod č. 11).

~~„(5) Ministerstvo na základě žádosti vydá jedno povolení pro více zařízení, která jsou umístěna ve stejné provozovně. Jestliže je zařízení organizačně či funkčně rozděleno na dvě nebo více částí, může ministerstvo namísto jednoho povolení vydat na základě žádosti pro tyto jednotlivé části jednotlivá povolení, přestože tvoří nadále jediné zařízení ve smyslu § 2 písm. a) a přílohy č. 1 k tomuto zákonu. Takto lze postupovat i v případě, že jde o část zařízení, která sama o sobě nepřesahuje hranici rozhodnou pro zařazení do působnosti tohoto zákona. Rozdělení na části podle věty druhé a třetí nesmí vést k vyloučení žádné části zařízení z působnosti tohoto zákona. Na provozovatele části zařízení se vztahují obdobně práva a povinnosti vyplývající z tohoto zákona nebo přímo použitelných předpisů Evropské unie pro provozovatele zařízení.“~~

„(5) Ministerstvo na základě žádosti vydá jedno povolení pro více zařízení, která jsou umístěna ve stejné provozovně“.

Odůvodnění:

Úprava definice postupu vydání povolení pro více zařízení dle návrhu MŽP není v souladu se směrnicí 2003/87/ES a odporuje judikatuře ESD – viz např. rozsudek ve věci C-617/19 z 21. dubna 2021. Revize směrnice 2003/87/ES, kterou předkladatel transponuje, nijak do definice zařízení nezasáhla, není tedy důvod do předmětných ustanovení zákona zasahovat. Navržená změna povede k retroaktivním změnám v povoleních dle zákona č. 383/2012 Sb. u stávajících zařízení, což je s ohledem na transparentnost a předvídatelnost legislativního prostředí nepřijatelné.

Tato připomínka je zásadní.

6. K § 3 odstavec 7 (bod 14 návrhu)

V platné verzi textu je uvedeno „Ministerstvo stanoví vyhláškou vzor formuláře žádosti o vydání povolení“, V novém odstavci se vždy hovoří o prováděcím předpisu. **Doporučení na změnu: namísto vyhlášky použít prováděcí předpis.**

Odůvodnění:

Je nutné sjednotit používanou terminologii.

Tato připomínka je zásadní.

7. K § 4 odst. 3 písmeno b) (bod 18)

Novela ruší možnost zrušit povolení na žádost provozovatele. Požadujeme nerušit.

V případě zrušení ustanovení písmena b) není zřejmé, jak bude provozovatel postupovat např. v těchto případech (dosud vždy provozovatel podával žádost o zrušení):

- a) zařízení zcela přejde na biomasu – doposud musel provozovatel požádat MŽP o zrušení povolení (přitom nedošlo k ukončení jeho provozu a zařízení stále využívá).
- b) Zařízení bude sloučeno s jiným zařízením v rámci změny definované jako sloučení zařízení. Dále:
 - V odst. (1) navrhujeme rozpracovat i variantu, kdy by povolení k emisím zůstalo původnímu provozovateli. Tento přístup by mohl zohlednit i další reálné situace, které mohou nastat, např. pověřený provoz bude mít předpokládané krátké trvání, v případě, kdy původní provozovatel bude shledán schopným dodatečně splnit svou povinnost vyřadit emisní povolenky a bude se k této povinnosti hájit.
 - Odst. (2) navrhujeme upravit v následujícím znění:

„V případě předání provozu zařízení zpět původnímu provozovateli jsou povolenky za emise ze zařízení vykázané a ověřené podle § 15 za část posledního vykazovacího období, kdy je pověřen provozem zařízení dočasný provozovatel, vyřazeny v předstihu dočasným provozovatelem nebo je tato povinnost na základě dohody provozovatelů postoupena původnímu provozovateli. Dočasný provozovatel může využít bezplatně přidělené povolenky odpovídající vykázané úrovni činnosti za příslušnou část vykazovacího období a v případě, že **vydání bezplatně přidělených povolenek k datu ukončení pověření nebylo realizováno**, může o toto množství krátit množství jím zajištěných či vyřazených povolenek. **Po provedení bezplatného přidělení povolenek původnímu provozovateli, bude tímto provozovatelem zbývající počet povolenek dodatečně vyřazen.**“

- Odst. (3) navrhujeme upravit v následujícím znění:

„Pro splnění povinnosti vyřazení emisních povolenek podle § 9 za emise vyprodukované původním provozovatelem zařízení původní provozovatel použije účet zařízení v unijním rejstříku, kterým na základě rozhodnutí podle odstavce 1 disponuje dočasný provozovatel zařízení. **Dočasný provozovatel zařízení je povinen vyřadit povolenky v množství odpovídajícím počtu povolenek, které na uvedený účet za tímto účelem zajistil původní provozovatel zařízení.**“

Odůvodnění:

K úpravám odst. 1 a 2:

Text zákona nepracuje s pojmem alokace. Navrhujeme změnu formulace: „...že vydání bezplatně přidělených povolenek k datu ukončení pověření nebylo realizováno...“.

Na závěr odstavce navrhujeme pro větší srozumitelnost přidat následující větu: „*Po provedení bezplatného přidělení povolenek původnímu provozovateli, bude tímto provozovatelem zbývající počet povolenek dodatečně vyřazen.*“

K úpravám odst. 3:

Jelikož původní provozovatel zařízení nemá přístup k účtu, se kterým disponuje dočasný provozovatel zařízení, navrhuje na závěr odstavce doplnit následující větu: „*Dočasný provozovatel zařízení je povinen vyřadit povolenky v množství odpovídajícím počtu povolenek, které na uvedený účet za tímto účelem zajistil původní provozovatel zařízení.*“

Tato připomínka je zásadní.

8. K § 6 odst. 1 (bod 21)

Připomínka se týká následujícího textu: „**...rozhodnutí o změně povolení, kterým na něj přechází povolení k emisím podle § 4 odst. 2 a § 4a odst. 1.....**“.

Odůvodnění:

Návrh dle našeho názoru nereflektuje situaci pro dočasné převzetí provozu dle rozhodnutí ERÚ, pokud jde o zřízení/přístup k povolenkovému účtu. Žádáme upravit tak, aby byl soulad s rozhodnutím ERÚ zajištěn.

Tato připomínka je zásadní.

9. K § 6a odst. 4 (bod 25)

Navrhujeme upravit text následovně „Provozovatel **zařízení** je povinen v souladu s § 9 odst. 1 vyřadit povolenky za kalendářní rok, v němž zařízení přestalo splňovat podmínky pro udělení výjimky.“

Odůvodnění:

Doplnění slova zařízení logicky zpřesňuje text.

Tato připomínka je zásadní.

10.K §6a Výjimka z účasti na systému obchodování (bod 26)

Doporučujeme vyjasnit, zda lze tuto výjimku z účasti na systému obchodování udělit i na část zařízení.

Odst. (5):

„Ministerstvo informuje o zrušení výjimky z účasti na systému obchodování správce rejstříku. Správce rejstříku **na pokyn Ministerstva** vydá provozovateli zařízení množství bezplatných povolenek přidělené mu pro daný kalendářní rok, v němž zařízení přestalo splňovat podmínky pro udělení výjimky, do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva o zrušení výjimky, pokud toto množství povolenek není předmětem posuzování změny podle § 10 odst. 2.“

Odůvodnění:

Navrhujeme doplnit, správce rejstříku nemá možnost zjistit, zda množství povolenek je nebo není předmětem posuzování změny podle § 10 odst. 2.

Tato připomínka je zásadní.

11.K § 6 a Příloze 1

Požadujeme upravit odst. 6 následovně:

(46) Provozovatel zařízení přestává být účastníkem systému obchodování dnem zániku povolení nebo prvním dnem pětiletého období, pro které mu byla udělena výjimka z účasti na systému obchodování. **Provozovatel zařízení, jehož emise ze spalování biomasy, která splňuje kritéria udržitelnosti stanovená směrnicí (EU) 2018/2001, se podílely nejméně 95 % na celkových průměrných emisích za roky 2021 až 2025, přestává být účastníkem systému obchodování dnem 1. ledna 2026.**

Z přílohy 1 pak požadujeme odstranit text:

~~1. Tento zákon se nevztahuje na zařízení, jejichž emise ze spalování biomasy splňující kritéria udržitelnosti stanovená směrnicí (EU) 2018/2001 přispívají v průměru více než 95 % k celkovým průměrným emisním skleníkových plynů za předchozí relevantní pětileté období ve smyslu čl. 11 odst. 1 druhého pododstavce směrnice 2003/87/ES, v platném znění.~~

Odůvodnění:

Domníváme se, že ustanovení, že se zákon nevztahuje na určitá zařízení lze těžko psát do přílohy. Dále se domníváme, že ustanovení směrnice je potřeba konkretizovat a upravit tak, aby bylo provozovatelům zařízení zjevné, jak bude aplikováno. Navrhujeme proto jeho vložení do § 6 odst. 6 (původně odst. 4).

Tato připomínka je zásadní.

12. K § 6 Podmínky účasti na systému obchodování (bod 21)

V odst. 1 upravit odkaz z „§ 4“ na „§ 4a“.

Odůvodnění:

Legislativně technická úprava.

Tato připomínka je doporučující.

13.K §7 Dražba povolenek

Navrhujeme následující doplnění:

(1) Povolenky pro provozovatele zařízení a **provozovatele námořního plavidla**, které nejsou přiděleny bezplatně podle § 10, využity podle § 12, umístěny do rezervy tržní stability vytvořené podle rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) o vytvoření a uplatňování rezervy tržní stability²⁹) nebo zrušený, jsou draženy v souladu s pravidly stanovenými nařízením Evropské komise (dále jen „Komise“) o dražbách povolenek.

Odůvodnění:

Navrhujeme uvedené doplnění, jedná se o stejný typ povolenky.

Tato připomínka je zásadní.

14. K § 8 Vydávání povolenek a podmínky obchodování s povolenkami

(1) Správce rejstříku **na pokyn Ministerstva** každý rok nejpozději do ~~posledního dne~~ měsíce února 30. června vydá provozovateli zařízení a provozovateli letadla množství povolenek přidělené mu pro daný rok rozhodnutím ministerstva podle § 10 a 13, pokud toto množství povolenek nebude předmětem posuzování změny podle § 10 odst. 2 nebo pokud provozovateli zařízení nebyla udělena výjimka z účasti na systému obchodování.

Odůvodnění:

Navrhujeme doplnit, správce rejstříku nemá možnost zjistit, zda množství povolenek je nebo není předmětem posuzování změny podle § 10 odst. 2.

Tato připomínka je doporučující.

15. K § 8 odst. 4 (bod 32)

Připomínka se týká následujícího textu a konkrétně změny z „musí“ na „mohou“: „.....**Původní a nový provozovatel zařízení mohou uzavřít vzájemné vypořádání emisních povolenek, kterým upraví podmínky jejich převodu.**“ Navrhujeme zvážit návrat k termínu „musí“.

Odůvodnění:

Chápeme, že toto směřuje na vyšší flexibilitu v situaci dle § 4a, stejně jako nemožnost nařídit uzavření smlouvy. Nicméně dle našeho názoru to komplikuje situaci při změně provozovatele zařízení, kdy dosud platilo, že muselo dojít k vypořádání povolenek.

Červeně je doplněno chybějící písmeno.

Tato připomínka je zásadní.

16. K § 9 Vyřazení povolenek

~~(36) Povolenky jsou převoditelné do dalších období~~ **mají neomezenou platnost.** Ke splnění povinnosti podle odstavce 1 ~~v posledním roce období~~ nelze použít povolenku vydanou na následující období.

Odůvodnění:

Navrhujeme změnu formulace, aby text byl v souladu se Směrnicí 2003/87/ES. (Viz.: *Směrnice 2003/87/ES, čl. 13: Povolenky vydané po 1. lednu 2013 včetně zůstávají v platnosti na dobu neurčitou.*)

Nelze se omezit pouze na poslední rok období. Může nastat situace, že někdo bude mít povinnost vyřadit povolenky i za předchozí roky (např. z důvodu zpětné opravy emisí, nevyřazení povolenek) až v dalším obchodovacím období.

Směrnice 2003/87/ES, č. 13: *Povolenky vydané po 1. lednu 2021 včetně obsahují označení, které uvádí, ve kterém desetiletém období počínaje 1. lednem 2021 byly vydány, a platí pro emise počínaje prvním rokem daného období.*

Tato připomínka je zásadní.

17.K § 9 vložené odst. 2-5 (bod 35)

V daném para je 2 krát uveden odstavec 5, nutno upravit a přečíslovat i příslušné odkazy.

Odůvodnění:

Jedná se o formální připomínku.

Tato připomínka je doporučující.

18.K § 9 odst. 7 (bod 36 návrhu)

Požadujeme doplnit vymežit pojem „emise, které jsou trvale chemicky vázány v produktu“.

Odůvodnění:

V návrhu je toto blíže upřesněno pouze odkazem na směrnici. Jedná se přitom o pojem, na který jsou přímo vázána práva a povinnosti, a proto by měl být alespoň rámcově definován v zákoně, který taková práva a povinnosti stanoví.

Tato připomínka je zásadní.

19.K §10 Přidělování bezplatných povolenek provozovatelům zařízení

Navrhujeme odstranit poslední větu odstavce:

(2) Pokud v zařízení dojde ke změně v provozu, která má za následek změnu ve výpočtu bezplatně přidělovaných povolenek podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího přechodná pravidla harmonizovaného přidělování bezplatných povolenek na emise¹⁴⁾, provozovatel zařízení předloží ministerstvu údaje o činnosti ověřené v souladu s tímto předpisem Evropské unie nejpozději do posledního dne měsíce ~~února~~ **března** následujícího kalendářního roku. Ministerstvo předloží návrh změny přidělování bezplatných povolenek Komisi. Do 30 dnů od schválení návrhu na změnu přidělování bezplatných povolenek Komísi ministerstvo rozhodne o změně přidělování bezplatných povolenek a informuje o tom správce rejstříku. ~~Správce rejstříku upraví množství bezplatných povolenek podle rozhodnutí ministerstva do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí.~~

Odůvodnění:

Navrhujeme odstranění poslední věty odstavce. Správce rejstříku již množství bezplatných povolenek neupravuje. *Nařízení 2019/1122, čl. 47: 1. Ústřední správce zajistí, aby veškeré změny národní alokační tabulky provedené podle pravidel, jimiž se řídí přidělování bezplatných povolenek pro stacionární zařízení, byly provedeny v registru Unie.*

Jakmile Komise obdrží oznámení podle prvního pododstavce, vydá ústřednímu správci pokyn, aby provedl odpovídající změny národní alokační tabulky obsažené v registru Unie.

Tato připomínka je zásadní.

20.K § 10 odst. 6 (bod 41 návrhu)

V textu je třeba uvést, jakým způsobem bude naplňování požadavků vyplývajících z tohoto odstavce na straně provozovatele hodnoceno, a komu bude provozovatel výsledky vykazovat.

Také požadujeme do textu vložit odkaz na poznámku pod čarou odkazující na budoucí prováděcí předpis EU, který určí detaily naplňování této povinnosti.

Zároveň navrhneme tyto změny textu, které mají vyjasnit, že bezplatná alokace se případně sníží jen pro dotčené části zařízení, ne pro celý závod:

~~„(6) Pokud se na zařízení vztahuje povinnost provést energetický audit nebo zavést certifikovaný systém hospodaření s energií podle čl. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU(36) a doporučení zprávy o auditu nebo certifikovaného systému hospodaření s energií nejsou provedena, pokud doba návratnosti příslušných investic nepřesáhne tři roky nebo pokud náklady na tyto investice nejsou nepřiměřené, sníží se množství bezplatných povolenek o 20 %. Množství bezplatných povolenek se pro zařízení nebo jeho části, na které se vztahuje povinnost provést energetický audit nebo zavést certifikovaný systém hospodaření s energií podle čl. 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU(36), sníží o 20 %, pokud nejsou provedena doporučení zprávy o auditu nebo certifikovaného systému hospodaření s energií, byla-li stanovena, u nichž doba návratnosti investic nepřesáhne tři roky nebo náklady na tyto investice nejsou nepřiměřené. Snížení bezplatné alokace o 20 % je omezeno pouze na části zařízení, která povinnosti dle předchozí věty nesplní. Množství bezplatných povolenek se nesníží, pokud provozovatel prokáže, že provedl jiná opatření vedoucí ke snížení emisí skleníkových plynů, která jsou z hlediska snížení emisí skleníkových plynů rovnocenná opatřením doporučeným ve zprávě o auditu nebo certifikovaném systému hospodaření s energií pro dané zařízení.“~~

Odůvodnění:

Navržený text v novele zákona není srozumitelný. Cílem úpravy je zpřehlednění textu a také vyjasnění aplikace povinností (včetně vymezení, komu by se případně snížila bezplatná alokace). Původní text totiž umožňuje různé interpretace v závislosti na tom, jak se vyloží souvztažnost podmínek. Navíc námi navržená úprava odpovídá znění směrnice (bod 13, (a), (i)), která jasně uvádí, že případná alternativní opatření mají vést ke stejnému snížení emisí skleníkových plynů.

Upozorňujeme, že jde o nový požadavek směrnice s potenciálně významným dopadem na přidělování bezplatných povolenek a tedy na konkurenceschopnost. Je tedy nutné vyjasnit způsob prokazování naplnění tohoto požadavku v textu zákona. Zároveň, vzhledem k tomu, že se očekává přijetí delegovaného aktu EK k naplňování EA a EMS, je vhodné uvést v zákoně odkaz na připravovaný předpis. Minimálně do doby přijetí tohoto delegovaného aktu pak podmínky viz výše.

Tato připomínka je zásadní.

21.K § 10 odst. 7 (bod 41 návrhu)

V textu je třeba doplnit, **jaký subjekt bude provozovatele zařízení, na něž se bude vztahovat požadavek vypracování a plnění plánů klimatické neutrality, informovat, a jakým způsobem tak učiní.** Tyto informace musí být poskytnuty ihned po vzniku seznamu dotčených zařízení na úrovni EU.

Klíčové detaily a povinnosti ve vztahu k plánům klimatické neutrality včetně úrovně, na které se případná 20 % penalizace bude uplatňovat, se v tuto chvíli teprve nastavují v novém delegovaném aktu EU, který

budou provozovatelé i členské státy muset respektovat. Požadujeme proto v zákoně odkaz na připravovaný předpis. Rovněž, žádáme vyjasnění, že je správnou interpretací, že se snížení volné alokace případně uplatní pouze u zařízení, která využívají stanovení referenční úrovně produktu dle bodů 1. a 2. Přílohy k Nařízení komise (EU) 2021/447 ze dne 12. 3. 2021. A že se tudíž ustanovení nevztahuje i na zařízení využívající nouzové přístupy, tzn. referenční úrovně tepla a paliva (tedy dle bodu 3. Přílohy směrnice 2021/447.

Odůvodnění:

Navržené ustanovení: „*Kromě požadavků stanovených v odstavci 6 se snížení o 20 % uvedené ve zmíněném odstavci uplatní v případě, že do 1. května 2024 provozovatelé zařízení, jejichž úrovně emisí skleníkových plynů jsou vyšší než 80 percentil úrovní emisí pro příslušné referenční úrovně produktu, nestanovili plán klimatické neutrality uvedený v odstavci 9 písm. a) pro každé z těchto zařízení pro jeho činnosti, na něž se vztahuje směrnice 2003/87/ES, v platném znění. ...*“

„...Dosažení cílů klimatického plánu potvrdí ověřením akreditovanou osobou podle § 15 odstavce 4 ve lhůtě do 31. prosince 2025 a poté do 31. prosince každého pátého roku. Nebudou přiděleny žádné bezplatné povolenky přesahující 80 %, pokud nebylo ověřeno dosažení průběžných cílů a milníků pro období do konce roku 2025 nebo pro období let 2026 až 2030.“

Upozorňujeme, že odkazované ustanovení § 15 odst. 4 se týká ověřování emisí, neuvádí žádný text ve vztahu k ověřování cílů klimatického plánu.

Dále, vzhledem k tomu, že pro dotčená zařízení bude nutné vypracovat plány klimatické neutrality již do 1. května 2024, což je velmi krátká doba, je třeba zajistit, aby se provozovatelé o skutečnosti, že se právě na ně tato povinnost bude vztahovat (>80 percentil), dozvěděli s maximálně možným předstihem.

Kdo, jakým způsobem a v jakém termínu provede srovnání úrovně emisí ze zařízení a příslušnou referenční úrovní produktu? Bude se zpracování Plánu klimatické neutrality dokládat úřadu?

Tato připomínka je zásadní.

22.K § 10 odst. 9 (bod 41)

Navrhujeme následující úpravy textu:

„(9) Ministerstvo přidělí na období let 2026 až 2030 další bezplatné povolenky ve výši 30 % množství určeného podle § 10 odst. 1 provozovatelům zařízení ~~dalšího vytápění~~, **která dodávají teplo do soustavy zásobování tepelnou energií podle jiného právního předpisu**⁴¹. Podmínkou přidělení povolenek je

a) předložení plánu klimatické neutrality podle požadavků stanovených přímo použitelným předpisem Evropské unie vydaným podle čl. 10b odst. 4 směrnice 2003/87/ES, v platném znění **ministerstvu do 31. května 2024**, a

~~b) objem prostředků odpovídající hodnotě těchto získaných dalších bezplatných povolenek je investován do výrazného snížení emisí do roku 2030 v souladu s plánem klimatické neutrality uvedeným v písm. a) a že se dosažení cílů plánu potvrdí ověřením akreditovanou osobou podle § 15 odstavce 4 ve lhůtě do 31. prosince 2025 a poté do 31. prosince každého pátého roku.~~ **závazek provozovatele zařízení investovat objem prostředků odpovídající hodnotě těchto dalších bezplatných povolenek stanovené s použitím průměrné ceny emisní povolenky v roce, kdy byly povolenky bezplatně přiděleny, do snížení emisí do roku 2030 v souladu s plánem klimatické neutrality uvedeným v písm. a) a**

c) dosažení cílů plánu potvrzené ověřením akreditovanou osobou podle § 15 odstavce 4 ve lhůtě do 31. prosince 2030.

Pokud předložený plán klimatické neutrality nesplňuje podmínky stanovené v písmenu a), vyzve ministerstvo provozovatele zařízení k jeho opravě a stanoví k tomu přiměřenou lhůtu.

x) Zákon č. 458/2000 Sb. o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, v platném znění.“

Odůvodnění:

Navrhuje se zpřehlednit text a vyjasnit, že podmínky jsou kumulativní. Je třeba stanovit termín, do kdy má být plán klimatické neutrality předložen a komu. Podmínka investovat prostředky do snižování emisí je v době bezplatného přidělování povolenek nesplnitelná, podmínkou by měl být závazek investice provést. Vzhledem k proměnlivé hodnotě povolenek je potřeba jednoznačně stanovit hodnotu povolenky, která bude pro daný účel brána v úvahu. Vzhledem k tomu, že dodatečné bezplatné přidělování povolenek začne až od 1. ledna 2026, nerozumíme požadavku na ověření dosažení cílů plánu k 31. 12. 2025 a navrhuje se jeho posunutí na 31. 12. 2030.

U akreditovaných osob nelze zaručit, že bude k dispozici jejich dostatečná kapacita, tudíž z důvodu časové tísně (plán musí být potvrzen do 04/2024), se nabízí využití stávajících proškolených verifikátorů.

Tato připomínka je zásadní.

23.K § 11 (bod 43 návrhu)

Požadujeme nahradit novelizační bod 43 původním zněním s několika změnami viz:

~~„(1) Za účelem kompenzace nepřímých nákladů pro odvětví, u kterých bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi do cen elektřiny, může vláda rozhodnout o poskytnutí finančních prostředků provozovatelům ke krytí těchto nákladů (dále jen „kompenzace“).~~

~~(2) Výše prostředků ze státního rozpočtu pro poskytnutí kompenzací nepřekročí částku odpovídající 25 % výnosů z dražeb povolenek za předchozí kalendářní rok. Poskytování kompenzací se řídí zvláštním právním předpisem³³⁾, nestanoví-li tento zákon jinak, a musí být v souladu s právními předpisy a dalšími akty Evropské unie pro oblast veřejné podpory³⁴⁾.~~

~~(3) Kompenzace lze poskytnout pouze osobám, které:~~

~~a) podnikají v odvětví, u kterého bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi do cen elektřiny podle právních předpisů Evropské unie pro oblast veřejné podpory³⁴⁾, a~~

~~b) doloží, že výše dodatečných nepřímých nákladů způsobených cenou uhlíku v systému EU-ETS vedla ke zvýšení výrobních nákladů, vypočtených jako podíl hrubé přidané hodnoty, nejméně o 5 %.~~

~~(4) Kompenzace poskytuje Ministerstvo průmyslu a obchodu prostřednictvím operátora trhu.~~

~~(5) Operátor trhu každoročně do 30. března zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup výši poskytnutých kompenzací podle zvýhodněných odvětví a pododvětví za předchozí rok.“~~

Nové znění (převzato z původního znění § 11):

„(1) Vláda nařízením stanoví každoročně do 30. června výši prostředků státního rozpočtu určených pro poskytnutí finančních kompenzací nepřímých nákladů pro odvětví, u kterých bylo zjištěno značné riziko úniku uhlíku v důsledku promítnutí nákladů spojených s emisemi do cen elektřiny (dále jen „kompenzace“), za

předchozí kalendářní rok. Výše prostředků ze ~~státního rozpočtu~~ **Ministerstva průmyslu a obchodu** pro poskytnutí kompenzací nepřekročí částku odpovídající 25 % výnosů z dražeb povolenek za předchozí kalendářní rok. ~~Kompenzace nejsou účelově vázaným výdajem podle § 7 odst. 5.~~
Zbytek aktuálně platného § 11 požadujeme zachovat.

Odůvodnění:

Zcela nesouhlasíme s navrženou změnou koncepce poskytování tzv. kompenzací nepřímých nákladů, a to z následujících důvodů:

- a) Navržené úpravy jdou zbytečně nad rámec pokynů Evropské komise
- b) Nedůvodnost navrhované změny jako celku
- c) Neodůvodněnost a nejasnosti navrhované změny
- d) Nedostatky navrženého mechanismu
- e) Nedostatky RIA (připomínky k RIA)

Ad a) Navržené úpravy jdou zbytečně nad rámec pokynů Evropské komise

Jsme přesvědčeni, že navržené znění § 11 jde zbytečně nad rámec Sdělení Komise 2020/C 317/04, ve znění Sdělení 2021/C 528/1, podle kterého:

„Je třeba, aby členské státy zajistily, aby byli příjemci ve způsobilém odvětví vybíráni na základě objektivních, nediskriminačních a transparentních kritérií a aby byla podpora v zásadě udělována stejným způsobem všem soutěžitelům v tomtéž odvětví, pokud jsou v podobné faktické situaci.“

Navržené ustanovení pracuje s kritériem „zvýšení výrobních nákladů“, což ze své podstaty vždy bude výsledkem či součástí určitého mixu podmínek a okolností u každého konkrétního provozovatele. Na první pohled se tak sice může jednat o objektivní kritérium v tom smyslu, že se jedná o nějakou procentuální hodnotu, avšak chybí zohlednění konkrétních podmínek každého žádajícího provozovatele. Není tedy zejména naplněn požadavek, aby byly kompenzace poskytovány „stejným způsobem všem soutěžitelům v tomtéž odvětví, pokud jsou v podobné faktické situaci“.

Ad b) Nedůvodnost navrhované změny jako celku

Předkladatel z nepochopitelných důvodů navrhuje zkomplikovat a zbyrokratizovat dobře fungující systém poskytování kompenzací nepřímých nákladů EU ETS jejich převedením do režimu dotace. Poskytování kompenzace by tak bylo nenárokové a znamenalo by vytvoření nového dotačního programu/titulu, v jehož rámci by byly vyhlašovány výzvy. Vláda či odpovědný orgán se tak de facto mohou každý rok rozhodnout, zda a komu kompenzace poskytnou, což podkopává předvídatelnost ze strany způsobilých firem. To může mít negativní dopad na jejich obchodní a investiční rozhodování.

Kompenzace nelze z jejich podstaty považovat za dotace. Jedná se o nástroj narovnávající konkurenční podmínky pro evropské firmy, které jsou na rozdíl od konkurence zatížené náklady na povolenky v ceně elektrické energie. Kompenzace jsou zároveň nástrojem, který dává firmám tolik ceněnou předvídatelnost, co se týče řízení alespoň části nákladů na energie.

Institut kompenzací byl ve své současné podobě zakotven do zákona jeho novelou v roce 2020, tedy o sedm let později než v případě řady jiných členských států. Důvodová zpráva ani RIA nenabízí srovnání režimu poskytování kompenzací v ostatních zemích, které by argumentačně podložilo zavedení nového a složitějšího režimu.

Zavedení a poskytování kompenzací doporučuje revidovaná směrnice. Viz čl. 10a, odst. 6. první pododstavec: „Member States should adopt financial measures in accordance with the second and fourth subparagraphs

of this paragraph in favour of sectors or subsectors which are exposed to a genuine risk of carbon leakage due to significant indirect costs that are actually incurred from greenhouse gas emission costs passed on in electricity prices, ...“.

Odůvodnění potřeby navrhované změny přitom zcela chybí. V úvodu důvodové zprávy je uvedeno, že problematickým momentem aplikační praxe by měly být některé **procesní aspekty** poskytování kompenzací. Navržená změna se však zdaleka netýká pouze procesních aspektů, nýbrž zejména hmotněprávních kritérií pro vznik nároku na kompenzace. RIA sice naznačuje, že by se mělo jednat o důvody „*efektivity nakládání s veřejnými prostředky*“, bližší vysvětlení však opět chybí.

Předkladatel navíc v rámci RIA uvádí, že dotační podoba kompenzací by měla sloužit předcházení situacím, kdy provozovatel obdržel již jinou formu podpory kompenzace nárůstu podílu ceny energií na jeho nákladech. Tím zřejmě naráží na podporu pod dočasným krizovým rámcem, který ovšem platí pouze do konce roku 2023, takže tento argument je nesmyslný.

Ke změnám právních předpisů by se přitom s ohledem na právní jistotu jejich adresátů mělo přistupovat pouze tehdy, je-li to nezbytné – obzvláště v takto krátké době od jejího zakotvení. **V daném případě nelze z předloženého návrhu shledat důvody pro změnu právní úpravy v této oblasti – natož důvody nezbytné.**

Ad c) Nedůvodnost aplikace „pětiprocentního testu“

Navrhované znění § 11 odst. 3 písm. b) zavádějící „pětiprocentní test“ způsobilosti jde bezdůvodně nad rámec ustanovení o kompenzaci nepřímých nákladů ve směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2003/87/ES o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů ve znění pozdějších předpisů a sdělení Komise č. 2020/C 317/04 „Pokyny k některým opatřením státní podpory v souvislosti se systémem obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů po roce 2021“, jež vymezuje způsobilá odvětví se značným rizikem úniku uhlíku. Návrh předkladatele je typickou ukázkou národního „gold-platingu“ evropské legislativy s negativním dopadem na konkurenceschopnost českých firem na světovém, ale i evropském trhu.

Předkladatelem navrhované referenční období 6 let od roku od roku 2014 (včetně) do roku 2019 (včetně) je zcela bez právní opory. Stanovení pevné, namátkou vybrané hranice na základě referenčního období, které vůbec nereflektuje dnešní cenu elektřiny ani cenu povolenky, nelze považovat za férové a objektivní.

Předkladatel v odůvodnění ani v hodnocení dopadů neuvádí žádné členské státy, které by podobnou dodatečnou podmínku aplikovaly. Podobnou zbytečně omezující podmínku dle naší analýzy neaplikuje žádný členský stát. Některá kompenzační schémata dokonce umožňují intenzitu podpory vyšší než 75 %.

Není uveden způsob prokázání dodatečných nepřímých nákladů, termín a způsob podání žádosti o kompenzaci, požadavky na další dokumenty povinně předkládané k žádosti, případné požadavky na nezávislé ověřování dokumentů.

Je mimo pochybnost, že pokud by Komise vnímala nezbytnost dalšího omezení způsobilosti, takové omezení by zavedla.

Ad d) Další nedostatky navrženého mechanismu

Pravidla a požadavky pro poskytování kompenzací je nutné nastavit způsobem, který nepovede ke zbytečným nákladům žadatele. V současném systému musí provozovatel v předstihu zajistit ověření výkazu provozních údajů i nákup bez uhlíkové elektřiny. V případě, že finanční prostředky na kompenzace nebudou schváleny a uvolněny, jsou tyto náklady vynaloženy marně.

Znění platného § 11 bylo v roce 2019 předmětem řešení v připomínkovém řízení – výstupem tohoto připomínkového řízení byla změna fakultativní formulace („vláda může přijmout“) za formulaci obligatorní („vláda přijme“). Nyní je navrhován návrat k fakultativnosti.

Navržené formulace jsou velmi zmatečné – není vůbec zřejmé, jakou formou by vláda měla „rozhodovat“ o poskytování kompenzací. Mělo by se jednat o správní rozhodnutí? Kdo by měl rozhodovat o splnění kritérií podle odstavce 3 – vláda nebo MPO?

Podíl nákladů na elektřinu na celkových výrobních nákladech firem je v průmyslu (například v ocelářství) různý podle druhu výrobního procesu a finálního produktu a v jednotlivých firmách se mění v čase. Některé procesy a výrobky, například válcované tlusté plechy používané mimo jiné k výrobě stožárů větrných elektráren, jsou náročné na lidské zdroje a mzdové náklady tedy mají větší podíl než u jiných procesů. Klíčovými faktory způsobilosti pro kompenzaci nepřímých nákladů jsou emisní a obchodní intenzita jednotlivých odvětví, resp. činností, na jejichž základě byl vypracován seznam způsobilých aktivit (NACE kódů).

I malý rozdíl ve výrobních nákladech výrazně ovlivňuje konkurenceschopnost. Tuto skutečnost chápou ostatní průmyslové členské státy, jež navrhovanou nadbytečnou podmínku neaplikují. Neohrožení konkurenceschopnosti je výslovným cílem implementace revidované směrnice (viz strana 32, v RIA). Čl. 10 (3), první pododstavec revidované směrnice k EU ETS uvádí poskytování kompenzací nepřímých nákladů jako jeden z možných způsobů využití výnosů z dražeb povolenek.

Nelze také souhlasit s tím, že by se poskytování kompenzací mělo řídit rozpočtovými pravidly. Z evropské právní úpravy, včetně pokynů Komise, je zřejmé, že se jedná o specifický institut.

Ad e) Nedostatky RIA – připomínky k RIA:

K tvrzení RIA: „*Kompenzace jako takové jsou vždy selektivní, v konkrétních případech, kdy je vazba na únik uhlíku chybějící nebo slabá, představuje plošná kompenzace zvýhodnění i na domácím trhu. Selektivnost kompenzací se dále projevuje ve srovnání zejm. vůči malým a středním podnikům (a to včetně odvětví ohrožených únikem uhlíku) a vůči domácnostem, které zvýšenou cenu elektřiny ponесou bez kompenzace.*“ – Odvětví, v nichž jsou kompenzace poskytovány, byla zvolena Evropskou komisí na základě výběru podle stanovených přísných kritérií, popř. dokonce dodatečných kritérií, a nutnost kompenzací v těchto odvětvích tedy posoudila samotná Evropská komise. RIA tedy nepřísluší toto rozporovat, resp. jakkoliv promítat do hodnocení dopadů návrhu. **Požadujeme tedy toto z RIA vypustit.**

Stejně tak je pro variantu 0 nesprávné uvádět, že vykazuje korupční rizika, když se naopak jedná o nejvíce transparentní systém, v němž nedochází k individuálnímu ověřování nároků jednotlivých oprávněných subjektů. **Naopak varianta 1 potom ze své podstaty nutně musí vykazovat zvýšená korupční rizika**, jelikož dává větší správní uvážení při rozhodování o poskytování kompenzací, např. při ověřování, že žadatel náležitě doložil zvýšení nákladů. **V tomto ohledu požadujeme RIA upravit.**

Požadujeme, aby bylo zcela vypuštěno hodnocení varianty 2. Jak je zřejmé z důvodové zprávy i z většiny textu RIA ve vztahu k problematice kompenzací, zrušení kompenzací není v rámci této novely vůbec uvažováno, jelikož by se mělo jednat pouze o nápravu procesních nedostatků právní úpravy. Uvedení varianty 2 je tedy zcela nadbytečné.

Tato připomínka je zásadní.

24.K § 11 Kompenzace nepřímých nákladů

Nad rámec připomínky výše máme i následující připomínku týkající se:

(5) Operátor trhu každoročně do 30. března zveřejní způsobem umožňujícím dálkový přístup výši poskytnutých kompenzací podle zvýhodněných odvětví a pododvětví za předchozí rok.

Odůvodnění:

Operátor trhu tuto informaci nemá k dispozici, musí ji obdržet od MPO. Aktuálně se zveřejňuje pouze v členění podle odvětví. Není nám jasné, co jsou pododvětví a zda se můžeme spolehnout, že toto členění nám bude dostupné.

Tato připomínka je doporučující.

25.K § 12 odst. 2 (bod 45 návrhu)

Požadujeme následující úpravu:

„(2) Prostředky Modernizačního fondu se použijí na financování **investičních** projektů ~~na snižování emisí skleníkových plynů a zejména opatření v souladu v čl. 10d odst. 2~~ směrnice 2003/87/ES, v platném znění. Část prostředků Modernizačního fondu, která odpovídá výnosu z povolenek podle čl. 10c odst. 4 směrnice 2003/87/ES, v platném znění, se použije přednostně na podporu projektů provozovatelů zařízení na výrobu elektřiny za účelem modernizace, diverzifikace a dekarbonizace odvětví energetiky.“

Odůvodnění:

Požadujeme výslovně zachovat možnost financovat také projekty, které nejsou specificky zahrnuté do výčtu v čl. 10d odst. 2 směrnice. Směrnice umožňuje určitou část prostředků (až 20% v případě přesunu povolenek dle čl. 10d odst. 4 a původního „core“ Modernizačního fondu, a 10% pro nový „core“ Modernizačního fondu) využít i v tzv. neprioritních projektech. Tato možnost musí být dle našeho názoru zachována i s ohledem na možné výkladové nejasnosti v definici prioritních projektů. Určitá část prostředků Modernizačního fondu od roku 2021 již navíc byla v rámci výzev určena na neprioritní projekty, podmínku by tak ani nebylo možné naplnit. Modernizační fond je v ČR klíčovým zdrojem spolufinancování projektů zelené transformace v průmyslu včetně dekarbonizace technologických procesů, které ne vždy jasně spadají do výčtu projektů čl. 10d odst. 2, nicméně vždy vedou k významnému snížení emisí skleníkových plynů a plnění cílů EU.

Úprava využití prostředků v odst. 2 navrhovaná MŽP by přitom vedla k možnému výkladu, že 100% prostředků Modernizačního fondu musí být využito v rámci opatření uvedených v čl. 10d odst. 2 tedy pouze na prioritní projekty. Modernizační fond slouží k financování investičních projektů, z možností uvedených v čl. 10d odst. 2 směrnice jsou tedy relevantní pouze ty, které slouží k financování investičních projektů a nikoliv např. rekvalifikace pracovníků.

Tato připomínka je zásadní.

26.K § 12, odstavci 3 (bod 46 návrhu) – výnosy z dražeb

Navrhujeme následující změnu textu:

„(3) Výnosy z dražeb povolenek podle § 7 jsou příjmem Státního fondu životního prostředí a **Ministerstva průmyslu a obchodu**, s výjimkou výnosů, které odpovídají výdajům nezbytným k pokrytí administrativních

nákladů na fungování systému obchodování a příspěvků mezinárodním organizacím v rámci plnění závazků ČR v oblasti ochrany klimatu a jsou proto příjmem státního rozpočtu, rozpočtové kapitoly Ministerstva životního prostředí. Část výnosů, která je příjmem Státního fondu životního prostředí, může být použita pouze k účelům stanoveným v čl. 10 odst. 3 směrnice 2003/87/ES, v platném znění. **Část výnosů, která je příjmem Ministerstva průmyslu a obchodu, může být použita na investiční projekty nebo kompenzace nepřímých nákladů podle § 11.**“

Odůvodnění:

Navrhujeme zachování stávajícího principu, kdy se o příjmy z povolenek dělí SFŽP a MPO. Z pohledu průmyslu jsou stěžejní jak investice do nových zdrojů, tak i zajištění kompenzace nepřímých nákladů – viz i předchozí připomínky.

Emisní povolenky jsou nástrojem nedílně vázaným na průmysl a stojí tak na pomezí sféry průmyslu a sféry životního prostředí. Nesouhlasíme proto s tím, aby výnosy nově byly pouze příjmem SFŽP a tedy aby pouze tento spravoval výdaje jim odpovídající. Výdaje odpovídající výnosům z dražeb by měly zůstat také v gesci průmyslu, tedy MPO, jako prostředky určené pro rozvoj a dekarbonizaci průmyslu.

Tato připomínka je zásadní.

27.K § 12, odstavci 4 a 5 (bod 47 návrhu)

Navrhujeme následující změnu:

„(4) Ministr životního prostředí zřizuje Výbor pro využití peněžních prostředků z dražeb povolenek, Modernizačního fondu a Sociálního klimatického fondu podle přímo použitelného předpisu Evropské unie³⁵⁾ jako svůj poradní orgán složený ze zástupců ministerstva, Ministerstva průmyslu a obchodu, ministerstva financí, Ministerstva dopravy, Ministerstva pro místní rozvoj a Ministerstva práce a sociálních věcí, a Státního fondu životního prostředí a **Svazu průmyslu a dopravy České republiky**. Výbor zejména projednává a schvaluje základní koncepční, strategické a implementační dokumenty související s využitím peněžních prostředků.“

Odůvodnění

Vzhledem k důležitosti daného tématu a faktu, že většina výnosů z povolenek pochází právě od členů SP ČR, navrhujeme, aby byl Svaz průmyslu a dopravy ČR jako zastřešující organizace českého průmyslu, největší zástupce zaměstnavatelů v ČR a zástupce zaměstnavatel na RHSD součástí výboru pro použití peněžních prostředků z dražeb povolenek.

Tato připomínka je zásadní.

28.K § 13 Přidělování bezplatných povolenek provozovatelům letadel (bod 48)

Prvně upozorňujeme, že jsou navrhovány dva odstavce č. 1 v rámci § 13.

Dále k nim máme následující připomínky:

„(1) Povolenky pro provozovatele letadel, které nejsou v letech 2024 a 2025 draženy podle § 7 odst. 2, jsou provozovatelům letadel přidělovány bezplatně na základě jejich podílu na ověřených leteckých emisích za rok

2023. Správce rejstříku **na pokyn Ministerstva** tyto povolenky převede na účet provozovatele letadla do 30. června daného roku.“

Odůvodnění:

Navrhujeme doplnit, správce rejstříku nemá možnost zjistit, zda provozovatelé letadla splňují všechny podmínky pro udělení bezplatné alokace.

„(1) Ministerstvo přidělí na žádost provozovatele obchodní letecké dopravy bezplatné povolenky vyhrazené podle čl. 3c odst. 6 pro používání udržitelných leteckých paliv a čl. 10a odst. 8 čtvrtém pododstavci směrnice 2003/87/ES, v platném znění. Žádost se podává v elektronické podobě ve formátu zveřejněném na internetových stránkách ministerstva. **Správce rejstříku na pokyn Ministerstva tyto povolenky převede na účet provozovatele letadla do 30. června daného roku.**“

Odůvodnění:

Navrhujeme doplnit poslední větu, protože samotná realizace bezplatného přidělení zde chybí.

Tyto dvě připomínky jsou zásadní.

29. K § 15 Zjišťování, vykazování a ověřování množství emisí

Navrhujeme následující změnu:

(5) Výkaz o množství emisí ze zařízení podle odstavce 1 nebo o množství emisí z letadla podle odstavce 2 za uplynulý kalendářní rok a doklady o jeho ověření podle odstavce 4 předloží provozovatel zařízení ~~nebo~~ provozovatel letadla **nebo provozovatel námořní dopravy** ministerstvu do 15. března následujícího roku. Pokud nejsou doklady o ověření emisí včas předloženy nebo pokud vykázané množství emisí neodpovídá požadavkům podle odstavce 1 nebo 2, ministerstvo vyzve provozovatele, aby ve lhůtě 15 dnů zjednal nápravu. Pokud provozovatel nezjedná ve stanovené lhůtě nápravu, ministerstvo o tom informuje správce rejstříku a stanoví konzervativní odhad emisí podle přímo použitelného předpisu Evropské unie⁵⁾. Výkaz o množství emisí musí obsahovat údaje stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie⁵⁾ a identifikační údaje o zařízení nebo o provozovateli letadla stanovené v příloze č. 4 k tomuto zákonu. Výkaz o množství emisí z letadla podle odstavce 2 musí obsahovat údaje o každém druhu paliva, z kterého se vypočítávají emise, stanovené v příloze č. 4 k tomuto zákonu.

Odůvodnění:

Vhodné rozšířit o provozovatele námořní dopravy. V textu chybí lhůta, ve které mají provozovatelé námořní dopravy předložit výkaz o množství emisí na MŽP.

Tato připomínka je zásadní.

30. K § 20 odst. 2 (bod 62)

Připomínka se týká následujícího: V § 20 odst. 2 se slova „lze uložit pokutu“ nahrazují slovy „se uloží pokuta“ a slovo „dubna“ se nahrazuje slovem „září“.

Pokud je provedena změna slov „lze uložit pokutu“ na „se uloží pokuta“ zde, neměla by být provedena také v § 19 a § 21?

Odůvodnění:

Viz text připomínky.

Tato připomínka je doporučující.

31.K § 21 odst. 2 (bod 63)

Žádáme vyjasnit uplatnění následujícího ustanovení: „(2) Za přešupek podle odstavce 1 lze uložit pokutu do 500 000 Kč.“

V odst. 1 se hovoří jen o provozovateli zařízení a provozovateli letadel, platí to i pro provozovatele námořní dopravy? Viz i doplnění v definicích.

Odůvodnění:

Viz text připomínky

Tato připomínka je zásadní.

32.K bodu 70 přílohy č. 1

Prosíme o vyjasnění níže uvedeného ve smyslu odůvodnění této připomínky.

Odůvodnění:

Je uvedena činnost: „*Rafinace minerálních olejů, kde se provozují spalovací jednotky s celkovým jmenovitým tepelným příkonem vyšším než 20 MW.*“

Spalovací jednotky provozované v rafinérii minerálních olejů s celkovým jmenovitým tepelným příkonem nižším nebo rovným 20 MW nebudou předmětem zjišťování, vykazování a ověřování emisí?

Tato připomínka je zásadní.

Zásadní připomínky k důvodové zprávě:

33. K důvodové zprávě, § 7 (body 27 a 29 návrhu)

V důvodové zprávě je uvedeno, že dochází k přesunu rušených ustanovení do § 12, což plně neodpovídá – tato ustanovení se nejenom přesouvají, nýbrž se v § 12 i mění. V důvodové zprávě by toto mělo být upřesněno.

Tato připomínka je zásadní.

Zásadní připomínky k RIA

34.K RIA, shrnutí závěrečné zprávy, kapitola 3.2, druhý odstavec, str. 3

Požadujeme následující úpravu textu:

„Mezinárodní (mimo EU) konkurenceschopnost dotčených sektorů ovlivňuje míra bezplatné alokace povolenek dle zařazení na seznamu sektorů ohrožených únikem uhlíku. Od roku 2026 budou postupně

zpoplatněny emise v dovážených produktech (př.: cement, železo, ocel, hliník, vodík) pomocí mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) se sazbou, která dorovnává případné necenění uhlíku v třetích zemích do úrovně ceny povolenky v EU. **Funkční CBAM má zajistit** rovné konkurenční prostředí v rámci EU mezi evropskými výrobci a dovozem do EU ze zemí bez klimatických nebo s omezenými klimatickými opatřeními. Všichni tak **teoreticky** na vnitřním trhu EU budou podléhat stejnému zpoplatnění emisí a postupně tento systém nahradí bezplatnou alokací emisních povolenek pro zařízení v EU. **Finální znění směrnice neumožnilo zachování bezplatné alokace pro** export dotčených produktů z EU ~~není možné napřímo dotovat, aby byl kvůli obavám ohledně~~ zajištění souladu s pravidly WTO. ~~ale~~ Pro sektory CBAM (a tedy spojitě sektorům, jimž se bude snižovat bezplatná alokace) budou **nicméně** vyhlášovány speciální výzvy z Inovačního fondu a také budou jejich investice do snížení emisní náročnosti výroby podporovány z výnosů z aukcí povolenek.“

Odůvodnění:

CBAM ještě nezačal fungovat a jeho účinnost je tedy neznámá, včetně míry nebezpečí jeho obcházení ze strany výrobců ze třetích zemí. Nelze tedy jednoznačně tvrdit, že CBAM skutečně zajistí rovné konkurenční prostředí. Na tato rizika průmysl od počátku projednávání nařízení k CBAM upozorňoval, zejména ve spojitosti se snižováním bezplatné alokace povolenek. Finální dohoda však v tomto ohledu nepřináší žádné konkrétní řešení, pouze předjímá sledování rizik.

Řešení pro přímou ochranu exportu, například v podobě rabatu či bezplatné alokace pro exportované objemy, bylo podle některých názorů možné zavést, aniž by to bylo v rozporu s pravidly WTO. Teoreticky získatelné prostředky z Inovačního fondu či možnost použít na dekarbonizaci CBAM odvětví výnosy z aukcí povolenek nelze považovat za přímou ochranu exportu do třetích zemí, který má například jen v ocelářství hodnotu 45 mld. eur ročně.

Tato připomínka je zásadní.

35.K RIA, kapitola 1.4, str. 21

Požadujeme upravit text následovně:

„V počátcích systému byl **díky jeho nastavení** na trhu přebytek povolenek, což vedlo k vysokým ziskům velkých firem z prodeje nepotřebných povolenek (které dostaly bezplatně), ~~což v důsledku zvedlo náklady~~ ~~zákazníkům firem z jiných odvětví, které povolenky potřebovaly.~~ ~~Obecně by bezplatné povolenky neměly být poskytovány energetickým společnostem, ale ČR měla stejně jako další členské státy s nižšími příjmy v tomto případě výjimku.~~ Nedošlo tak k dosažení principu znečišťovatel platí a povolenky **kvůli nízké ceně** nesloužily jako nástroj k zavádění inovací do průmyslových podniků.“

Odůvodnění:

V textu by bylo vhodné uvést, že přelokace povolenek u některých firem byla důsledkem nastavení systému EU ETS a pravidel alokace. Přitom je nutné zdůraznit, že za nefunkční systém v prvních několika letech nemůže konkrétní odvětví, ale celkové nastavení systému (nesoulad poptávky a nabídky). Nová směrnice je v tomto směru přísnější a takové situace minimalizuje hlavně skrze dynamičtější model přidělování povolenek v závislosti na reálném objemu výroby.

Tato připomínka je zásadní.

36.K RIA, kapitola 1.4, str. 25

Tabulka s názvem „Přehled škály průměrných schopností promítat náklady spojené s EU-ETS do cen výrobků z odborné literatury (Evropská komise 2015)“ je irelevantní a požadujeme ji odstranit.

Odůvodnění:

Tabulka pracuje s daty z roku 2015, což je období s dnešní dobou zcela nesrovnatelné a nerelevantní, co se týče ceny povolenky a v důsledku též přímých a nepřímých nákladů spojených s EU ETS. Není tedy vhodné tuto tabulku používat či z ní vycházet v odhadech vstřebatelnosti cen povolenek, resp. ohrožení únikem uhlíku.

Tato připomínka je zásadní.

37.K RIA, kapitola 2.1.6, třetí bod

V bodu 3 se uvádí:

„Ve všech scénářích dochází k výraznému zvýšení spotřeby elektřiny. V roce 2050 se konečná spotřeba elektřiny pohybuje mezi 70 až 102 TWh.“

Požadujeme bližší vysvětlení tohoto odhadu, který se zdá být příliš nízký.

Odůvodnění:

Dekarbonizace průmyslu bude spočívat v masivní elektrifikaci. Jen spotřeba v ocelářství a chemickém průmyslu se za předpokladu nasazení vodíku do technologických procesů bude pohybovat okolo 30-40 TWh/rok, což je skoro desetinásobek dnešní spotřeby obou odvětví. Elektrifikovat se bude i doprava, domácnosti a další sektory. Nepředpokládáme, že i přes investice do energetických úspor, bude dnešní objem spotřeby v ČR (asi 70 TWh/rok) navýšen jen o uvedených přibližně 30 TWh. Pokud jsou od tohoto odhadu odvozeny i další závěry a opatření, bylo by vhodné je upravit.

Tato připomínka je zásadní.

38.K RIA, kapitola 2.1.10, str. 46 (CBAM)

Věta „K CBAM byl předložený samostatný návrh, ke kterému bude zpracována samostatná rámcová pozice.“ již není aktuální a bylo by vhodné ji vymazat.

Odůvodnění:

Viz připomínka.

Tato připomínka je zásadní.

39.K RIA, kapitola 3.1.5.1, str. 72

V písmenu l) je uvedena další možnost využití výnosů z dražby povolenek:

„řešení zbytkového rizika úniku uhlíku v odvětvích, na něž se vztahuje příloha I nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/...(CBAM) s podporou transformace a prosazováním jejich dekarbonizace v souladu s pravidly pro státní podporu.“

Jakým způsobem se tato možnost promítne do praxe?

Odůvodnění:

Viz připomínka. ČR by měla být připravena tuto možnost využívat z důvodu nejisté efektivity CBAM a negativních dopadů snižování bezplatné alokace povolenek v důsledku jeho zavedení.

Tato připomínka je zásadní.

40.K RIA, kapitola 3.3, str. 79

Požadujeme provést následující úpravu:

„Dostupné studie ~~avšak~~ ukazují, že k úniku uhlíku ~~deposud~~ nedocházelo (díky nízkým cenám povolenky a alokaci povolenek zdarma). S rostoucí cenou povolenky a postupně se snižující alokací se toto ale ~~může změnit~~ **rychle mění. Například podíl dovážené oceli na spotřebě v EU nepřetržitě roste od roku 2020 a loni dosáhl 21 %.**“

Odůvodnění:

Únik uhlíku z EU je dnes realitou, protože konkurenční pozice evropských firem v energeticky náročných odvětvích se od roku 2020 výrazně zhoršila. To vede k nárůstu podílu dovozu ze třetích zemí na spotřebě v EU, kdy dobrým příkladem je ocelářství (viz hodnota výše).

Tato připomínka je zásadní.

41.K RIA, kapitola 3.3, str. 83

Požadujeme provést následující úpravu:

„V dlouhodobém horizontu se s rostoucím rozšířením oceňování uhlíku v celosvětovém měřítku ~~zúží~~ ~~uzavírá~~ prostor pro přesun výrobních kapacit; riziko dopadů na konkurenceschopnost a únik uhlíku se proto **teoreticky může snižovat**. ~~Bezplatné přidělování povolenek odvětvím, která mohou přenášet náklady do ceny výrobků, může vést k neočekávaným ziskům podniků (aktiva rostou více než pasiva).~~“

Odůvodnění:

Bohužel uváděná tvrzení jsou neopodstatněná. Žádná země na světě nemá dnes cenu uhlíku nastavenou tak vysoko jako EU. Například největší producent emisí skleníkových plynů na světě, Čína, má schéma obchodování s povolenkami, které pokrývá jen malou část emitentů, je vysoce převalokované a cena tam nedosahuje ani 10 USD/t CO₂. Jak Čína, tak Indie, uvádějí do provozu a plánují další uhelné elektrárny, takže jejich „ambice“ nelze brát příliš vážně. Schémata v některých částech různých zemí jako je například Kalifornie nelze považovat za rovnocenná EU ETS.

Co se týče možnosti přenášet náklady na povolenky do cen výrobků, je třeba konstatovat, že toto v odvětvích, která mají nárok na bezplatnou alokaci, jednoduše není možné. Proč by jinak existoval institut bezplatné alokace, a proč by Evropská komise počítala a členské státy aplikovaly kompenzaci nepřímých nákladů?

Tato připomínka je zásadní.

42.K RIA, kapitola 3.3.2.1, str. 84

Věta: „Na příkladu roku 2022 lze vidět, že v případě stávající právní úpravy by nenastal výdaj státního rozpočtu (za rozpočtový rok 2023) ve výši 1 640 mil. Kč.“ nedává smysl. Požadujeme její odstranění.

Odůvodnění:

Právě na základě stávající právní úpravy vznikl celkový nárok na vyplacení kompenzací nepřímých nákladů ve výši 1 640 mil. Kč.

Tato připomínka je zásadní.

43.K RIA, kapitola 3.3.2.1, str. 85

Požadujeme následující úpravu:

„Varianta představuje **zvýšenou** záruku zachování konkurenceschopnosti vybraných odvětví průmyslu (ve smyslu eliminace dopadů systému obchodování s emisními povolenkami na ceny elektřiny pro podpořené subjekty) v rámci globálních trhů i v rámci vnitřního trhu EU.“

Odůvodnění:

Je třeba připomenout, že ani stávající nastavení evropských pravidel kompenzací – i za předpokladu, že kompenzace narovnávají veškeré konkurenční nevýhody evropských firem, což není pravda – nezaručuje evropským firmám zachování globální konkurenceschopnosti (ve smyslu eliminace dopadů systému obchodování s emisními povolenkami na ceny elektřiny pro podpořené subjekty), protože maximální intenzita podpory je nastavena na 75 %.

Tato připomínka je zásadní.

44.K RIA, kapitola 3.3.2.1, str. 85

Požadujeme upravit následující odstavec:

„Kompenzace jako takové jsou vždy selektivní, **nicméně kritéria Komise pro jejich vyplácení jsou transparentní a jednoznačná** ~~v konkrétních případech, kdy je vazba na únik uhlíku chybějící nebo slabá, představuje plošná kompenzace zvýhodnění i na domácím trhu. Selektivnost kompenzací se dále projevuje ve srovnání zejm. vůči malým a středním podnikům (a to včetně odvětví ohrožených únikem uhlíku) a vůči domácnostem, které zvýšenou cenu elektřiny ponесou bez kompenzace.“~~

Odůvodnění:

Kompenzace nepřímých nákladů jsou nástrojem, který Komise i průmyslové členské státy považují za vhodný ke zmírnění rizika úniku uhlíku z EU. Pravidla způsobilosti jsou jasně daná a kompenzace míří výhradně na odvětví, kde Komise i členské státy riziko úniku uhlíku identifikovaly. Předkladatel daným tvrzením popírá pravidla fungování i kritéria způsobilosti kompenzací: samozřejmě, že z nich mohou těžit i malé a střední firmy. Obecně platí, že čím více jednotek elektřiny firma spotřebuje (se zohledněním národního

energetického mixu a benchmarku energetické účinnosti výroby), tím vyšší kompenzace, a to bez ohledu na velikost firmy.

Zcela absurdní je pak argument, že z kompenzací nemohou těžit domácnosti. Kompenzace jsou specifickým nástrojem pro specifickou skupinu spotřebitelů. Domácnosti mohou těžit z jiných forem podpory včetně ochrany před energetickou chudobou, pokud se tak členský stát rozhodne.

Tato připomínka je zásadní.